

**Erasmi a Chokier Tractatus absolutissimus de
iurisdictione ordinarii in exemptos, deque illorum
exemptione ab ordinaria iurisdictione**

Mvltis Pontificvm Decretis, Et SS. Congregationis ... Cardinalium
Declarationibus illustratus ; omnibus in iudicio Civili & foro Ecclesiastico
versantibus perquam utilis ac necessarius ; in duos tomos ab ipso Auctore
distinctus

Chokier, Érasme de

Coloniae Agrippinae, 1684

12. In concessione exemptionum, an sit necessaria citatio ordinariorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61886](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61886)

Narratio enim Principis tantum operatur, ac specifica expressio clausulae ex certa scientia d. l. item *Vlpianus Fel. d. c. nonnulli n. 11.* Limitanea tamen sunt haec nisi exemptio concederetur a iure habente clausulam derogatoriam, *Abbas d. c. nonnulli & Fel. n. 12. vers. limita primo.* Nam opus esset derogatione istius clausulae, *Navarr. ad c. si quando except. i. n. 1 De Rescriptis.*

Q V A E S T I O XII.

In concessione exemptionum an sit necessaria citatio Ordinariorum, quorum interest exemptiones non concedi.

S U M M A R I U M.

1. Privilegium non praedicitur non citato.	5. An opus sit specifica derogatione Concilii.
2. Concessio exemptionis non est actus judicialis.	6. Quid de innovatione.
3. Concilium Lateranense requirit citationem Ordinariorum.	7. In vocatio si sit per eum qui eximere potest, non requiritur citatio.
4. Pontifex eximere potest sine citatione non obstante Concilio.	8. In invocatione qua sit in curia Romana, non opus est citatione.
	9. Similiter cum periculum est in mora.

PRO parte affirmativa videtur stare *Castrens. l. 2. num. 4. C. de Tempor. appellat. Anton. Cons. 19. Antonius Nicellis in concordia glossarum n. 232. arg. l. 2. in fine ff. de natalib. restit. & l. nam ita ff. de adopt.* Privilegium enim (inquit non praedicitur tertio cuius interest non citato, ideoque nec ordinario, cuius interest jurisdictionem factam & rectam conservari per nos. *supra qu. 4.* Verum communi iure vera est negativa, Ratio est. Quia concessio exemptionis non est actus judicialis, ideoque Princeps nemine citato eas concedere potest. *Abb. Felin. & D.D. c. cum olim de Re lud. Leonellus tract. de surrept. rescript. questione 6. artic. 1. Infor. l. Gallus §. & quid si tantum n. 41. & 47. ff. de liberis & posth.*

Confirmatur, quia in impetratione rescriptorum, privilegiorum, exemptionum, non est necessaria partis citatio. *Anton. Nicellis in Concord. glossarum nu. 322. Concordia 52. fall. 78. & 51. Felin. c. cum olim num. 6. de Re judic. Gigas de pensioib. qu. 37. Cacia lupus de pensioib. qu. 24. n. 8. & seqq. Milis in repert. verb. Citatio non requiritur quando privilegium.*

Dixi iure communi, nam iure speciali sive singulari Concilii Lateranensis sub Leone

Leone X. anno ejus tertio, salutis vero humanae 1577. sessione 10. ad esse exemptionum requiritur citatio ordinariorum, ratione adjectae clausulae irritantis, de qua dictum sum infra parte 2. *quasi. 5. sub finem. Et parte 4. quasi. 6. per tot.* ejusmodi enim est textus, Exemptiones autem de caetero absque rationabili causa & quorum inter-
est minime citatis pro tempore concessas nullius robotis & momenti esse decernimus. *Anton. de praxi tract. de iurisdic. Episcop. ca. 8. n. 1. Et 2. Guymor. ad prag. sanctionem tu. de causis s. visum in glo. verb. attendentes.*

4 Quin autem Pontifex non obstante Concilio eximere possit nemine citato, non est quisquam qui ambigat: est enim ejus solius Conciliis derogare, vel etiam adrogare, à quo omnia pendent & cujus auctoritas semper excepta reputatur. *cap. significasti de electione Abb. Siculus c. ex gestis, de Cler. non residen. Borgasius tract. de irregul. vii. Et dispens. part. 3. tit. de dispensat. consilii generalis n. 6. Et seqq. fol. 53. Ant. de Rosellis tract. de Consilio cap. 14. incip. Qualis in causis debet esse forma num. 8. per cap. propositus de concess. prabende Et cap. 17. nu. 32. ubi late. quippe quod speciale sit principis sive Pontificis suam vel inferiorum sententiam & constitutionem revocare. not. in cap. veniam cap. sententiam 35. quasi. 9. cap. cum olim de re judic. cap. tam ex lueris de in integr. restit. l. 2. in fine de sententis ex brevi recitandis.*

5 Praecipue vero difficultatis est, an cum Pontifex derogat Concilio, opus sit ne exemptio censetur surreptitia specifica clausula derogatoria Concilii. Quia in te sunt qui ajunt & qui negant, ut est videre in Ant. Milis, in aureo repert. verbo gratia facta contra Generale Concilium an censetur surreptitia glo. cap. ex parte verb. de quo nulla mentio de capall. Monach. Felin. cap. nonnulli n. 2. Et 3. de Rescript. dicam infra lib. 1. cap. 50. n. 33. conferuntque ad hanc questionem quae in immediate precedente tituli n. 6. 7. 8. Et seq. nosq. eam proprio capite diligentius examinabimus.

6 Porro an haecenus dicta obtineant etiam in innovatione exemptionum, incidenter hic quæri posset, non juvat jam inhaerere regulae communi. Quod omnis qui ex aliquo actu lædi posset, ad illum citari debeat. *l. de unoquoque ff. de re jud. l. non ita Divus ff. de adopi. l. si quando Et ibi Bald. C. de testib. quàm Antonius Nicellus fusiissime restringit centum Et quindecim Fallentius. In concordia glossarum à n. 224. usque ad n. 372 in concordia 52.*

7 Dico igitur primò. Quod si innovatio fit per eum qui exemptionem concedere poterat, non requiritur citatio, aliàs secus. *Abb. cap. cum dilecti num. 25. vers. Et innovatio de consir. nulli vel inutili Mascard. de probat. conclus. 1388. num. 26. Et dixi supra 9. §. n. 9.*

8 Dico secundo. Quod in transumptione seu innovatione exemptionum vel privilegiorum quæ fiunt in Curia Romana non opus est citatione. Ratio est, quia cum iste actus pertranseat multorum manus hoc in exercitio peritas, abest omnis falsi suspicio, adeo ut sine citatione credatur transumpto velut originali *Abb. cap. ex par-*

ex parte 8. 1. in pr. de privileg. & dixit Felin. post Anton. Host. Archid. & alios in c. fin. nu. 2. vers. fallit. 3. de fide instru. Bartholomeus Bellen. tract. de charit. subsid. quest. 113. Mascardus de probat. vol. 3. concil. 1388. nu. 19.

Dico tertio, Hoc in calu cum periculum esset in mora, non requirit citationem, Decius c. cum dilecta numer. 37. de consir. utilis vel inutili Mascard. d. conclus. 1388. n. 19.

Q V A E S T I O XIII.

Exemptio concessa simpliciter, an eximat universaliter?

S U M M A R I U M.

1. Exemptio capitis non censetur concessa exemptio membrorum.	vis ordinis clerici exempti censetur.
2. Exemptio monasterii non extenditur ad capellas.	8 Exemptio generalis, generaliter intelligenda.
3. Exemptio est stricti iuris.	9. Exemptio extendenda aut restringenda ex mente privilegiantis.
4. Exempta Ecclesia, populus non est exemptus.	10. Privilegium concessum terra, censetur concessum personis.
5. Exempto populo, ecclesia non censetur exempta.	11. Privilegia concessa locis, extenduntur ad personas.
6. Dispositio de re contenta non includit continentem.	12. Delinquens in Ecclesia, an in ea capi possit?
7. Exemptis Clericis Ecclesia, cuius-	

Generalis haec quaestio diffiniri commodè non potest, nisi per propositiones speciales, sit igitur prima conclusio. Exemptione capitis non censetur concessa esse exemptio membrorum. *Innoc. c. ex ore de privil. arg. l. liberorum ff. de adopt.*

Ideoque exempto monasterio, ejus membra seu capellae exemptione non gaudent. *2. Abb. d. c. ex ore. n. 1. & 4. ca. cum capella ubi DD. eod. tit. V. Baldus tract. de Canonica portione c. 4. quest. 8. & seqq.*

Ratio est, quia exemptio est juris stricti, nec trahenda de persona ad personam, loco ad locum, c. sane c. cum capella de privil. lo. de Ferrariis in forma oppon. contra instrum. in in glo. ad §. aliusque rationibus nu. 4. quippe regulariter eximi potest Ecclesia, libi in potestate retenti capellae, & è contra, arg. l. liberarum de adopt. *Brixienf. in repert. verb. Exemptio col. 6. Abb. c. conquereute nu. 1. de offic. ordin. glo. cap. rogamus 2. 4. quest. 1.*

Conclusio secunda. Exempta Ecclesia non censetur exemptus populus: ideo Episc. ordi-